

ПРИЙДЕ НЕЗАБАРОМ ДО РЕВІЗІЇ ВОЄННИХ ДОВГІВ

ВАШІНГТОН. — Відбулася ще одна конференція між Гувером і новобраним президентом Рузвельтом. Конференція була успішна.

Обговорено на ній справу воєнних довгів. Рузвельт дав згоду на те, щоб теперішня адміністрація поробила підготовку для конференції в справі довгів з Англією. Стануло на тим, що як тільки Рузвельт обійме владу в березні, Велика Британія має вислати до Злучених Держав спеціальну місію в цілі обговорення справи дальшої сплати воєнних довгів Америки. Та на ділі вже тепер розпочнуться приготування, які можна назвати властивими переговорам.

З того виходить, що Гувер і Рузвельт є згодні у відношенні до справи довгів. Рузвельт заявив, що таксімаї переговори щодо довгів будуть вестися також з іншими державами.

У зв'язку з тою конференцією видано офіційний комунікат, у яким те все описано. Назагал панує переконання, що оте порозуміння між Гувером і Рузвельтом матиме дуже добрі наслідки, бо виходить, що Злучені Держави погодилися уже з тим, що треба перевести ще одну ревізію воєнних довгів.

ВИРАТУВАЛИ 22 МОРЯКІВ, ПОТОПАЮЧИХ НА СЕРЕДИНІ ОКЕАНУ.

НЮ ЙОРК. — Вантажний корабель „Америкен Мерчент“ виратував при допомозі своєї героїської залози 22 моряків з потопуючого, розбитого британського корабля „Екзетер Сіті“. Було це на самій середині Атлантичного океану, і то серед шалюючої бурі, яка унеможливила всякий рятуюнок.

Ота буря зірвала мід на „Екзетер Сіті“, а філії првали капітана корабля і з моряків, котрі згинули у морській безодні. Ушкодженний корабель не міг уже продовжати плавани і вислав ключі про ратунок. Коли надплив „Америкен Мерчент“, не можливо було допустити човнів, бо так сильно море хвилювало. А „Екзетер Сіті“ почав наближати тонуть. Тоді при допомозі вистрілів пробовано кинути лану на поклад потопуючого корабля. Вкінці вдалося їх закинати у перетягнуті 28 членів залози. „Екзетер Сіті“ на „Америкен Мерчент“. Ратунок цей вдав завдяки надзвичайному спритови капітана корабля „Америкен Мерчент“, котрим є Джіс Сідмен, відомий з героїства, якого він доконав при ратуванні розбитів італійського корабля „Ігнаціо Фальоріо“, що затонув на середині Атлантичного океану в 1925 році. За те удекорували його в Америці й в Італії.

ПОДАТКОВЦІ ВІДГРОЖУЮТЬСЯ СТРАЙКОМ.

СЕРІНТ ПОЛ (Міннесота). — Понад 500 фермерів і бізнесменів вмишували до столиці Міннесоти і домагалися від губернатора негайного зменшення стейтвоних видачків на 25%, протестуючи зарозом проти надмірного оподаткування.

ЗАБРАЛИ ФАРМУ ЗА \$49.50.

ШЕЛБІ (Небраска). — Коло 500 фермерів взяли участь у літації фарми Генри Мек Джіміса, на якій був банковий моргезд на суму \$4,100.

Брат злітаноного купив цілу фарму за \$45.50 Ніхто з присутних фермерів не подавав ніякої ціни. Худобу і господарські знаряддя продавали в ціні від 5 центів до \$5.

43 РОКИ НА СЦЕНІ.

НЮ ЙОРК.—Закінчує артистичну кар'єру славний барітон, Антоніо Скотті, що співав у „Метрополітен Опера Гауз“ 33 роки. Зі сценою був зв'язаний 43 роки. Тепер має 67 років. Останній раз виступив минулої п'ятниці в музичній драмі „Лоркаольо“.

З приводу цієї вистави справили йому велику овацію. Відомий артист Тібет заспівав йому з його американською пісню „Гі із е жодкі гуд фелов“, а публіка потягла за Тібетом.

В СЕНАТІ НАКИНУЛИСЯ НА ФРАНЦІЮ.

ВАШІНГТОН. — У сенаті прийшло до гострої дискусії в справі відмови Франції сплачувати воєний довг-Амеріці. Назвали Францію „цілком невідячною“, а її спосіб думання „дів'яцьким“. Підносили також, що супроти її становища до Америки один визначний Американець, наділений найшаним французьким відзначенням з боку Почесного Легіону, зрікся того відзначення на знак протесту.

ЗА ФЕДЕРАЛЬНУ ДОПОМОГУ БЕЗРОБИТНИМ.

ОУБАНІ. — Губернор Лімен відніс до федерального уряду з домаганням приділення з боку „Ріконструкшен Файненс Корпорейшен“ суми \$45,000,000 на допомогу безробітним ньюйоркського стейту.

ЖЕРТВІ ЕКСПЛІЗОЗІ.

МЕКСИКО СІТІ. — В місті Морелія вибухли через нещодайд візника 60 папок динаміту, наслідком чого згинули 23 особи.

УКРАЇНЕЦЬ — ПЕРШИЙ ВІНАХІДНИК РАКЕТИ.

В Європі та Америці працюють тепер живо над будовою перелетної ракети, що заступить пошту, найшвидші літаки і зможе дістатися до стратосфери. У зв'язку з цими роботами російський історик революційного руху, Б. Николаєвський, помітив у німецькій пресі пригадку про людину, з якої іменем тісніше зв'язаний проект будови такої ракети. Ним був М. Кібальчич, один із революціонерів, що вбили Олександра II. Він прилажковав бомби на цей замисл. Підчас процесу він зберіг повний спокій і мовчанку. Але коли знавці-хеміки почали давати пояснення про вибуховий матеріял бомб, він оживився і почав з ними дискусію. Вчені побачили, що мають перенести спокій і мовчанку, хоч і без університетських студій, але глибоко ознайомлену з фізикою та хемією. У своїй окремій промові Кібальчич говорив широко про свій винахід літак-ракети, якого точний план з рисунками та обчисленнями передав свій самому адвокатові. Ввесь цей пави опубліковано вже у 1917 р. Є там і листи Кібальчича до визначної влади на тему винаходу. Такими роботами він і претчеде теперішніх винахідників. М. Кібальчич був Українцем.

ЯК ВИПЛАЧУЄ „ПАНСТВО-ВИ ЗАКЛАД БЕЗПЕЧЕНЬ ВЗАЄМНИХ“.

Більш місяця тому згорили Судинки двох господарів у Закарпатті (повіт ставніславський). „Панство-ви Заклад Безпечень Взаємних“ не лише виплатило досі ні сотика пошкодженому, але забороини навіть розбирати недогорілі останки й вельв жалти на комісію. Один з пошкоджених (Петро Лісак) іздав уже лист до Ставнівського в тім справі. Останнім разом відповів йому інспектор закладу, що він задля його погорлізано на село не поїде й не буде робити коштів. Неважжє він волів би, ноби згоріло ціле село?

СЕЛЯНКИ ЧИТАЮТЬ.

При філії „Просвіти“ в Підкарпатті є досить гарна бібліотека, з котрої користають читальні й громадяни повіту. Згідно з картотекою рекорду у читанню книжок осягнула селянка Анастасія Мізерна з Вербова, котра за два роки прочитала 103 томи.

ВОВКИ НА ВОЛИНІ.

По дорозі до села Верхів, дов. Ковель, кілкачають вовки напали на селянина Карасюка та роздерли його на часті. В іншій околиці тогоч попові вовки роздерли два коні. Селяни тих околиць живуть у величній страху перед тим хижаками.

САМ СЕБЕ ОСЛІПІВ.

Бувавший вояк чужоземної легії, Меріан, арештований у Берліні під закладом кількох грошів, осліпив себе в вязниці. Він вбив собі хемічний олівець обох очей.

КУПИЛИ МАГНО ЗА КОМУНІСТИЧНІ ГРОШІ.

У селі Шумське Велике два селяни купили земельну полість за гроші, які дістали з комуністичної партії. Поліція арештувала обох селян, а на майно наложили секвестр.

УМЕР КОРОСТОВЦЕВ.

В Парижі вмер у поважній старості визначний діяч російської монархістичної імміграції І. Коростовцев.

Був він довгі роки царським дипломатом та заступився для Росії головою на становищі царського посла в Китаю.

Згадувати за нього Українці не мали б основи, якщо не те, що останніми роками Коростовцев пристав до групи ген. Скоропадського, котрий себе голосить прямим нащадком гетьмана Скоропадського та однимним правним монархом України. Старий царський дипломат, що ніколи не займався українським рухом, зійшовся з таким самим старим царським генералом, ба навіть став редагувати для генерала місячник „Інвестейтор“, котрого досі вийшли в Лондоні два числа.

В цьому журналі Коростовцеву прогавив польонофілську пропаганду в тому напрямі, що приділяється Україні має стати базою для звільнення Росії від большевизму.

Разом з тим Коростовцев старався доказати, що всі Українці, большевизми, анархісти й бутарі, які не можуть користатися довір'ям цивілізованого світа, а лиш один генерал П. Скоропадський, як царський генерал родом з України, може завести „порядок і лад на Україні й тим започаткувати відродження цілої Росії.“

ІСПАНСЬКІ ВОРОХОННИКИ ЗБРОЯЮТЬСЯ.

Іспанський уряд уже сконфіскував значні запаси бомб, які приготували собі анархісти та комуністи, але ця конфіскація є краплиною в морі. В одній літє Барселоні останніми часами приготувано було для ріжних ворохонних елементів 100,000 бомб. Фабрики виробу бомб працюють також таємно в значнім числі по всій Іспанії. Крім того ворохонники переважають заготовку зброї ріжкого гатунку. Поліція, наприклад, вислідала, що лиш одна особа спроводила останніми часами із закордону 8,000 револьверів.

ДОСЛІДИ НАД ПЧИХАННЯМ.

В „Майо, Клінік“ у Рачестер, Міннесота, роблять перший раз у науці досліди над причинами пчиханья.

СЕНЗАЦІЙНА ФАЛЬШВІНИЦЬКА АФЕРА.

Недавню зіквідувала шеська поліція небезпечну шапку фальшвінника, котра займалася масовим фальшвінництвом порошків від болю голови. „Когутин“, виробу Гоусецького у Варшаві: Тим займався Генрик Шнайдер, що мешкав в 4-кімнатнім мешканні в Катувіцях. Фабрикацію фальшвінних порошків продав він призначеному сина Павла і дочці Берти.

В фальшвінничій роботі співділяли з Шнайдером два друкарі, які друкували на поручення Шнайдера фальшвіні наліпки. Підчас ревізії в мешканні Шнайдера знайшли 600 готових папок лікарських порошків з „Когутинком“, а в друкарів готові наліпки і кліші. Шнайдер арештовано, а доказувальний матеріял передано слідчому судді.

ГРЕЦІЯ ПРОДАЄ СВОЇ ПАМ'ЯТКИ.

Фінансове положення Греції на стільки погане, що уряд рішив продати цілу низку античних грецьких пам'яток. Для цієї цілі вибрано навіть спеціальну комісію. З продажів тих пам'яток сподіваються Греки дістати кількасот мільйонів драхм.

СТЕЖНИЙ ЛИСТ ЗА НОВО-САНЧІВСЬКИМ НОТАРЕМ.

Д-р Белінський, нотар Ново-Санчівського повіту, що урядом зловживав у виконуванні свого уряду й утік у врьді-мовою напрямі. За ним вислали стежні листи. Багато осіб є пошкоджених на великі суми д-ром Белінським.

СЕРЦЕ З ЗАЛЗОМ.

Недавно помер в Англії місський урядовець з міста Поллар, Ернест Едвард Клаєр, якого тіло стало предметом ученик. Минулого року він зголосився у міський шпиталі, нарікаючи на сильні болю в грудях і шуднуку. Лікарі досадіжували його кілька місяців, але причини недуги не вміли знайти; всі органи були здорові і рентгенізація не показала ніякої неормальності. Всеж таки його стан гіршав і він помер невдовзі. Англіський патолог, проф. Грей, що зацікавився тим випадком недуги ще за життя, переводив секцію тіла. Він stwierдив у крові та тканин померлого неможливу кількість заліза; виявилось, що в печінці недужого постійно вживорвалось токсини, які не давали організмови виділяти з себе зайве залізо. Таким робом залізо затронувало все тіло. Воно приходило в найбільшій кількості до серця. Наслідком цього Клаєр дістав назву „людина з залізним серцем“.

ВИКРАЛИ ВІПСЬКОВІ ДОКУМЕНТИ.

Карний суд у Парижі оголосив присуд на 5 комуністів, обжалованих у крадіжці документів, що торкуються французької народної оборони. З обжалованих Ізак Бір, званий Фантомас, румунський героїнин, і Вальтер Штрот, польський героїнин, зістали засуджені на 3 роки в'язниці і по 3,000 фр. гривни, трох інших обжалованих, французських героїнин, а між ними і редакторів комуністичного органу „Л'Іманіте“, суд засудив на 13-місячну в'язницю і по 300 фр. гривни.

АРЕШТУВАННЯ СТАНИСЛАВСЬКОГО ВЕТЕРИНАРА.

Прокураторські власти Станіслава ведили арештувати міського ветеринара, ара А-да Міха Заркевича, за якіс наджурття.

ЦІКАВА МАЛЯРСЬКА ВИСТАВА.

У „Великим Сальоні“ у Парижі відчинили вперше виставу мистецтв усіх напрямків. Усі образи мають однаково ціну 1,000 франків.

САМОСУД НАД „ЧАРВІНИЦЮ“.

В селі Сатіванорте, в Колумбії, товпа підбила хату, в якій жила стара жінка з двома дочками. Населення мало що жінку за чарвіницю. Всі три жінки згорили живцем, заки на місці появилася влада.

БОЛЬШЕВИКИ ЗМІНЯЮТЬ СПОСІБ ЗДІРАННЯ ЗБІЖА З СЕЛЯНСТВА БУДУТЬ ЗГОРИ УСТАНОВИВАТИ СКІЛЬКІСТЬ ЗБІЖА, ЯК СЕЛЯНИ ПОВИННІ ДАТИ З КОЖДОЇ ДЕСЯТИНИ.

МОСКВА (СССР). — З підписом радянського прем'єра-міністра Молотова та Сталіна оголошено новий декрет про збір з селянства продпагогу. До тепер продпагогу стягано з селян по кількі разів на рік, відповідно до потреб комуністичної влади. Селянство ніколи не знало, яку скількість збіжжя воно має здати державі. На практиці було так, що в більшості селян забірано майже весь збір збіжжя, а це привело до такої тяжкої харчової кризи в Росії.

Відповідно до нового декрету влада має щорічно наперед обчислити, скільки вона хоче дістати для держави збіжжя, як податок, а потім має обчислити, скільки з кожної десятини селяни повинні платити державі. Здача збіжжя має починатися при кінці листопада кожного року ратами, які установив влада. Пересічно продпагогу має вносити від 5 до 15% урожаю, відповідно до певних районів.

Крім того влада має намір дозволити селянству продавати своє збіжжя на вільних ринках після того, як воно заплатило продпагогу. На тих, які не заплатять на час продпагогу, буде накладатися сувора кара й кара на гривну. Хто не здасть збіжжя на час, той буде змушений платити державі грішми за свій продпагогу по цінах на збіжжя, які будуть у той час на базарах.

НА УКРАЇНСЬКІЙ КУБАНІ СТРАШНИЙ ТЕРОР.

БЕРЛІН (Німеччина). — Все населення Кубані живе в страху. Тепер по всій Кубані працюють спеціальні летючі відділи, які вилітовують „противників радянської влади, куркулів“ та взагалі непокірних і нелюбих радянській владі людей. Переважають масові арешти, розстріли й висилки на північ Росії та в сибірські тундри людей ріжкого полу й віку.

Для висилки з Кубані людей большевизми вибравли найгірші місця, які є відомі зі свого тяжкого клімату та з неможливих умовин праці. Населення називає потяги, якими везуть висланих, „потягами смерті“. До тих потягів ніхто не може наблизитися, бо сторожа не допускає нікого, лиш далеко чути плач та зойк.

ЯПОНИЯ ЗБІЛЬШУЄ АРМІЮ В МАНДЖУРІЇ.

ТОКІО (Японія). — З огляду на приготування Китаю до війни та на загрозу поширення комуністичного руху в Китаю, Японія зміцнює на 50% свою армію в Манчжурії. Набір новобранців уже переведено й тепер постійно пригтовляють нові війська для висилки в Манчжурію.

Міністер справ закордонних, Ушіда, заявив, що Китай мусить бути готовим стати перед новими подіями, коли він не припинить своїх воєнних приготувань проти Японії. Таксамо поширення комуністичного руху в Китаю може привести до активнішого виступу Японії на Далекому Сході, щоб не допустити до поширення комунізму.

В ЄВРОПІ ЗАДОВОЛЕНІ З НАМІРУ АМЕРИКИ ПЕРЕГОВОРОВАТИ В СПРАВІ МІЖНАРОДНИХ БОРГІВ.

ЛОНДОН (Англія). — Рішення на нараді президента Гувера з новобраним президентом Рузвельтом розпочати в березні переговори з Англією в справі її боргів Америці викликало тут велике задоволення. Таксамо повне задоволення замітно й в інших європейських державах, які вважають, що переговори з Англією приведуть неминучо до загальних переговорів у справі міжнародних боргів.

ЕКОНОМІЧНИЙ СТАН ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ ПОГІРШУЄТЬСЯ.

ПРАГА (Чехословацьчина). — Затривання торгівля Чехословацьчини в минулому році зменшилася на 450 мільйонів доларів. У 1931 році експорт та імпорт вийняли 1 мільярд доларів. Перший раз за останні роки довів до Чехословацьчини перевищив її ввизв, що дало державі негативний білянс міжнародної торгівлі.

ПОЛЬСЬКІ ЗАЛІЗНИЦІ ЗАНЕПАДАЮТЬ.

ВАРШАВА (Польща). — В Польщі, а спеціально в Східній Галичині, перевозн вантажів на залізничних уз зменшуються. Спеціально зменшується перевіз збіжжя та сільсько-господарських продуктів. Населення уникає користування залізничними й старається все перевозити кіньми. Це тяжко відбивається на матеріяльному стані залізничців.

Влада вже зменшила заплату за перевози на залізничних сільсько-господарських продуктів, але це справи не пособляє. Таксамо зменшення живчвання населенням тютюну, який є державним монополією, привело до зменшення цін на нього, щоб тим захохотити населення купувати його.

ЧОТИРНАЦЯТЬ ЖЕРТВ БМБОВОГО ВИБУХУ.

СЕВІЛ'Я (Іспанія). — На вулиці міста вибухнула бомба, яка поранила 14 осіб, а між ними троє жітей. Двоє пораниених вибухом знаходяться при смерті, а 8 покалічено дуже тяжко.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:

Table with 2 columns: Subscription Rates and Prepaid Rates. Includes categories like One year, Six months, Three months, Foreign and Jersey City Rates.

За оголошеннях редакція не відповідає. За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить послиати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order. Тел. "Свобода": Montgomery 5-0498. Тел. У. Н. Союз: Montgomery 5-1838.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОКУТА ЗА ВЛАСНИЙ ГРІХ

Політична кар'єра не поповнає з матеріального боку. Займається в Америці політикою професійно, значить не бути в можливості заробити чесно на відпочинку життя. З того заключає Люї Гов, догматичний політичний доглядник новобраного президента Рузвельта, що політик не може бути чесною людиною.

Коли мова про Америку, то закінчення Гова дуже часто не відбитають делікто від правди. Дотого же говорить людина, яка мала і має змогу пізнати добре те, про що говорить. І знає добре причини, які викликали в краю загальну корупцію і гребфрствство.

Та це тільки один бік справи, чи там суспільної гангрені. Бо з другого боку треба мати на увазі, що краєви так важко тепер підністися саме через політичну нечесність тих осіб, яким американське громадянство видає провід. Вистарити поганити на діяльність конгресу підчас теперішньої сесії "кривіої качки", щоб переконатися, як мало є таких політичних голів у конгресі, які ставили би загальне добро вище всього.

А діється це тому, що під оглядом політичним в Америці йде все по старому. В практичних справах Американець поступає завжди вперед, все щось винаходить і змінює та удосконалює, буде чимраз вищою хмародер, чимраз більшою фабрикою і т. д. Але, як каже Томас Бейкер, президент Карнегієвського технологічного інституту, коли ходити про основні проблеми політики, моралі чи релігії, Американець є праворівним консервативістом.

Американець думає, що коли він допоміг збудувати урядову машину, то його ролія вже скінчена і він, як горожанин, не почувачється вже до ніякої відповідальності за те, що діється в краю. За те відповідає, на його думку, тільки влада. А він має дбати тільки за свій бізнес. Державою мають турбуватися ті агенції, які він має у Вашингтоні і на різних урядових місцях по цілій країні. І він не має турбуватися тим "діджабом", який має виконати хто інший.

Ота американська "філософія", ота байдужість загалу до справ політичних, є найбільшою перешкодою у переведенню кінцевої ревізії цілого політичного американського життя. І це є причиною, чому в найгірших часах, коли в конгресі рішаються найважливіші справи, посли, замість їх рішати, ведуть тиху, підступну обструкцію.

ЖИТТЯ РАДЯНСЬКОГО СЕЛА

Наша редакція отримала допис про життя радянського села на Україні. Автором допису є 16-літній хлопець, який живе з матом, вдовою, на півдні України. Батько застрелився, оточений більшовицькими військами в час їхньої боротьби проти українського війська. Хлопець перейшов усі ступні більшовицького виховання. Він був піонером і комсомольцем. Скінчив елементарну школу грамоти.

Свого дописови він дає заголовком "Життя рабів у Радянському Селі на Україні". Ось він:

Життя рабів на селі дуже тяжке. Переживши голоду і тяжку везу, раби діждалися нового хліба, та не на дого. Колгоспники видали хліба на діні праці дуже мало, бо весь хліб колективи забрали в хлібозастогітало. Замість хліба пробилизали дати ярини, адтеї ярини ніхто не докочався ні одного фунта й по сьогодні. По дворах та хатах людей, які не є в колективі, ходять ревізійні відділи та забирають збіжжє до останнього фунта. У кого збіжжя нема, то в того продають все майно на літації, штрафують людей, судять і засаджують на кілька років в'язниці як вороги радянської влади, що не хочуть допомогти державі. А тимчасом вони самі і їх діти пнуть за голоду. Кожен з них правду каже, що не має що давати: "Я сам голодний, правду каже голод разом з дітьми". Та на це радянська влада не звертає уваги. Ліпших господарів уже два-три роки тому зруйнували й десь по вислали на далекі роботи, їх майно продали на літації за безцінь, а хати порозкидали. Тепер там, де стояли чепурні селянські хати, залишилися лише купа гною, глини та сміття. Люди, згадуючи своє старе життя, кажуть: "Колись було, панували, а при радцалі ні будемо. Тепер час міколайських повик не забудемо."

Наші батьки й діди колись і державі давали про себе абали. Більше мала держава, а тепер більше мала держава, а тепер більше мала держава, а тепер нічого не можемо дати і сакого оголосили, що давимуть по півтора фунта житньої муки, по пів фунта шпона, по фунтові нафти, по фунтові мила, по 100 грами цукру й на 8 осіб по одному оселєдоку. За що обіцяли платити по 300 осіб дене, лиш на роботу. Але то тільки були обіцянки, а тому в багатьох колективах і досі буряків не викопано. На селіх у нас коштує фляшка нафти з карбованці, фунт цукру (кого його можна дістати) з карбованці і т. д.

З усіма нашими більшовицькими також не справилися на час, бо ніхто не хотів їти задармо працювати. Тому, коли вже впаив сніг і почалася морози, можна було бачити, як трактори орють землю, а голодні та змучені раби сіють на морозі й у замерзлу землю кидають зерно. Місцеві більшовицькі це роблять тому, щоб виконати пляни посівної кампанії. Що вийде з перемарго зерно, посияного в замерзлу землю, це знають лише самі комуністи. Крім того поле лежало неоране кілька років і поросло бур'яном, будьяками та ріжним хмизом. Одяк та той хмиз, бур'яні і будьяки згоріли в замерзлу землю, перемішані зі снігом, та сім'яні замарже зерно. А на той рік будуть вимагати продмагіві відповідно до скількості зерно поля. Ніхто вже не буде питати, чи виродило, чи ні, бо головне те, що було засіяне.

Коли не буде чим платити, наложу, то знову всіх спитують і будуть рештки злиднів продавати на літації. Батька, звичайно, вишлють на важкі роботи десь далеко з України. В осени, коли сіють озимину, а часом і матір, очевидно в поїти робітникам вивозили в поїти десь істи один раз на день. Істи давали на півдні десь пісний борщ без омасти й без хліба, коу козу, свиню чи яку колчню, то треба на ніж загачити до себе в хату, бо ніхто не вкраде і з'ядать, кожен вкраде. Кожен викопав у себе двір, а ось тепер вимагають від кожного двору податку по 90 руб. (45 доларів) і ніхто не знає, що це за податок і на дохто виплачує ці податки, хоч сам з дітьми вмирає з голоду, а хто не виплатить, тому продають на літації хліб, худю, подухин, сорочки, на синія на посів, зерно, останній кусок хліба, з дітками вивозять кшачену капусту, огірки, помідори й т. д. Потім усі родину виганяють на вулицю, де вишкрябали, що хто мав,

фунтові нафти, по фунтові мила, по 100 грами цукру й на 8 осіб по одному оселєдоку. За що обіцяли платити по 300 осіб дене, лиш на роботу. Але то тільки були обіцянки, а тому в багатьох колективах і досі буряків не викопано. На селіх у нас коштує фляшка нафти з карбованці, фунт цукру (кого його можна дістати) з карбованці і т. д.

З усіма нашими більшовицькими також не справилися на час, бо ніхто не хотів їти задармо працювати. Тому, коли вже впаив сніг і почалася морози, можна було бачити, як трактори орють землю, а голодні та змучені раби сіють на морозі й у замерзлу землю кидають зерно. Місцеві більшовицькі це роблять тому, щоб виконати пляни посівної кампанії. Що вийде з перемарго зерно, посияного в замерзлу землю, це знають лише самі комуністи. Крім того поле лежало неоране кілька років і поросло бур'яном, будьяками та ріжним хмизом. Одяк та той хмиз, бур'яні і будьяки згоріли в замерзлу землю, перемішані зі снігом, та сім'яні замарже зерно. А на той рік будуть вимагати продмагіві відповідно до скількості зерно поля. Ніхто вже не буде питати, чи виродило, чи ні, бо головне те, що було засіяне.

Коли не буде чим платити, наложу, то знову всіх спитують і будуть рештки злиднів продавати на літації. Батька, звичайно, вишлють на важкі роботи десь далеко з України. В осени, коли сіють озимину, а часом і матір, очевидно в поїти робітникам вивозили в поїти десь істи один раз на день. Істи давали на півдні десь пісний борщ без омасти й без хліба, коу козу, свиню чи яку колчню, то треба на ніж загачити до себе в хату, бо ніхто не вкраде і з'ядать, кожен вкраде. Кожен викопав у себе двір, а ось тепер вимагають від кожного двору податку по 90 руб. (45 доларів) і ніхто не знає, що це за податок і на дохто виплачує ці податки, хоч сам з дітьми вмирає з голоду, а хто не виплатить, тому продають на літації хліб, худю, подухин, сорочки, на синія на посів, зерно, останній кусок хліба, з дітками вивозять кшачену капусту, огірки, помідори й т. д. Потім усі родину виганяють на вулицю, де вишкрябали, що хто мав,

фунтові нафти, по фунтові мила, по 100 грами цукру й на 8 осіб по одному оселєдоку. За що обіцяли платити по 300 осіб дене, лиш на роботу. Але то тільки були обіцянки, а тому в багатьох колективах і досі буряків не викопано. На селіх у нас коштує фляшка нафти з карбованці, фунт цукру (кого його можна дістати) з карбованці і т. д.

З усіма нашими більшовицькими також не справилися на час, бо ніхто не хотів їти задармо працювати. Тому, коли вже впаив сніг і почалася морози, можна було бачити, як трактори орють землю, а голодні та змучені раби сіють на морозі й у замерзлу землю кидають зерно. Місцеві більшовицькі це роблять тому, щоб виконати пляни посівної кампанії. Що вийде з перемарго зерно, посияного в замерзлу землю, це знають лише самі комуністи. Крім того поле лежало неоране кілька років і поросло бур'яном, будьяками та ріжним хмизом. Одяк та той хмиз, бур'яні і будьяки згоріли в замерзлу землю, перемішані зі снігом, та сім'яні замарже зерно. А на той рік будуть вимагати продмагіві відповідно до скількості зерно поля. Ніхто вже не буде питати, чи виродило, чи ні, бо головне те, що було засіяне.

Коли не буде чим платити, наложу, то знову всіх спитують і будуть рештки злиднів продавати на літації. Батька, звичайно, вишлють на важкі роботи десь далеко з України. В осени, коли сіють озимину, а часом і матір, очевидно в поїти робітникам вивозили в поїти десь істи один раз на день. Істи давали на півдні десь пісний борщ без омасти й без хліба, коу козу, свиню чи яку колчню, то треба на ніж загачити до себе в хату, бо ніхто не вкраде і з'ядать, кожен вкраде. Кожен викопав у себе двір, а ось тепер вимагають від кожного двору податку по 90 руб. (45 доларів) і ніхто не знає, що це за податок і на дохто виплачує ці податки, хоч сам з дітьми вмирає з голоду, а хто не виплатить, тому продають на літації хліб, худю, подухин, сорочки, на синія на посів, зерно, останній кусок хліба, з дітками вивозять кшачену капусту, огірки, помідори й т. д. Потім усі родину виганяють на вулицю, де вишкрябали, що хто мав,

лосся та ридать, падаючи з розпукки на землю, й проклинають той час, коли такої волі діждалися.

Хотів би і писати більше, та нема паперу й годі його скоро дістати.

Окумь.

ЛИСУВАННЯ РЕДАКЦІ.

М. П., Філадельфія, Па. — Щоби допис випав у газеті добре, треба його розумно й цікаво написати. Коли того нема, то з палія годі висити, про що хто говорить на Листуваннях Святи, як скіпав. І як оголошувати, що буде "святчана промова", то треба, щоби і свято було святочно підготоване й щоби святочно випало, та щоби бесідник дійсно виготовив і вигосився святочно бесіду, а до часпису щоби було передано, в чім саме полягає святочність бесіди. Бо іншаке зведемо оті веліч Листопадів Свята на нішачю. Запінати від біди яриці концерт, аби була нагода дітям пописатися, і це називається святом. Не кажемо, що у Вас так було. Може навіть усе було добре влаштуване, але з допуску того не виділо.

Дотого краще в одній громаді влаштувати одне велічє, громаде, велічє, дайсе Листопада Свято, ніж дробити його на ріжні ділячки. У ділячків можна робити скромні діточі свята. Як такі, вони навіть покаяні.

Е. К., Дітройт, Міш. — Ви хочете зробити розголос особи й пишете: "Радійте, діти Велічє Соборної України, замешкані в Злучених Державх Америки, бо вперше повиявся для нас, який місяць" і засяв не на сходи, а на півночі, в великій місті Дітройт". В нім "вдьявляється повнота блєску нашої любові Ненки України", він являється великим, золотистим апостолом правдивої турости науки, правди, якої ми до цього часу не мали нагоди почути", і т. д.

Коліби ми не передеркували, то тим робом не зробили би ніякої розумної послуги дітям людині, як Ви хочете подареклямувати. Найкраще подареклямувати, що хто зробив, бо діти говорять краще всіх, хочби і дуже поетичних, слав чи похваля.

Піду я на село мерщій, може бути, з бабою мою це нічого не сталось. — Так то він подумав, поспішався; привязав чмусь то коня до дерева, звавив на себе кабакую й упряж тай шпів скорюю кодою.

Та лише даремно він спішався. Було вже пізно. Прикладчилося вже так, що й у сні не снілося мужикови.

Почала баба свою роботу — чорну магію, як Дмитро Наумич до цинтаря дожджав. Прийшла жінка тоді до лавці, хрест і одеву в синіх лавці пошліла тай без нічого у лавці вийшла. Вийшла вона в лавці, покшучу з кітла відкинула тай шухачі кітла.

Дек — думає — мигіт. Не видно його чомусь то. Дітє сховався кіт від лавку. Баба до нього: киць-киць, а чить — моєї жінки? — Ні, — відповідає — жінки я твоєї не видав. А ось чора — кажу — то бачи: лавно вона вчора огривала. Тут він мене схопив за руку тай ми побігли.

Вбігли до лавці, сталися на нам так страшно, аж покшича залана підіймається. Налаяга на землю, голїсїнка, лише все баба грудям на котел, а сама подиряє, а біля не розгарті страх змілався вся, і ось нулася кітка — рота розвїялася, бачить, силоньки вдерла, а очка прикнула тай також не вистане. А в кітлі поворінулося тай затігло.

Михайло Зошенко.

ЧОРНА МАГІЯ

І. Пшла баба в село покшичити Дмитрови Наумичу, та звачте лише це, даремно пішла вона.

Дек було Дмитрови Наумичу зміняти свою думку, коли він так і горів і навіть у місто равав їхати, закінчити справу.

Я до нього був зайшов тоді. Він уже й коня свого зарягав. Він мені багато тоді розповів.

— Ніколи я — каже — таксі баби не вигнав би, як Бог святий. Краще — повідає — розшарпай мене на шматочки та порозкидай по полі, одначе на таке я ніколи не пристав би. Дуже вона, баба, мені в сям раз. Та лише дуже мені, чужь, богатенький хотїлось покинути. Ти сам подивися: ну я який з мене мужик? Тільки й є одню авдовіла, то коям маю, а так усе розспається і розлітається. Ну ось ти сам, судай, мій друже, відповіди мені ради самого Господа: маю я, наприклад, корову чи не маю?

ку: носіть, мовляв, Дмитро Наумичу, собі на втіху... Так нема того.

— Так ось — повідає — ви кажете: баба. Баба що? Стільки, що гарна з себе, а більше прикмет ніяких не має... Ну, сестру її, скажемо, за красу вбив. То в Київ було. Так мені тепер що? Мені з того й жуланни навіть не вшити. Та й мене, скажу отверсто, тепер не закінчавши.

— Так ось він говорить, неправдується переді мною, а баба, звачте, рідом стоїть. Побачив він її, закрячав: "Чого — гримну — треба тобо? Забирай! Зроби таку ласку."

А жінка злякалася крику тай говорить не те, що треба. — Іду я — каже, Дмитро Наумичу, це не знаю куди, певно в Київ. Печерську Лавру, так позволєть мені в лавці вашій випаритися.

Глянув чоловік на неї, чи не хитрує часом баба. Ні, не хитрує. Та лише не забувайте, це справа не моя.

нараз його хтось хлясь по шиці.

Завмер Дмитро Наумич, застиг.

А прут, увійти собі, обернувся це раз у колєсі — хлясь знову по шиці. Смертельно закрячав Дмитро Наумич. А кінь — дуреня. Кінь чує, кричить мужик, думає: на нього — пігнав.

Мужик кричить не своїм голосом, а кінь так чвалає, таї і пре долому.

Гнали вони верста напевно п'ять, Дмитро Наумич бачить: ніхто його більше по шиці не бе — кричати перестав, прийшов до себе.

Глянула: так, покшичка підіймається і ходором ходить.

— Ну, — думає баба — зарак кінець.

Підбігла вона до кітла, лише відхилила покшичку, а до лавці їй киється кіт. Спелєснула баба руками тай на землі впаала.

І тут закрикула та завлядо ї парюю.

Самособрою, ніхто не знає, як дійсно воно було. Юлія Карлівна також у неодному сумніваєтся. Та кінець того всього був такий: Вийшов і рано на село, дивлюся: біжить скоро мужик Дмитро Наумич, а на нього, увійти собі, шира правда: каблука й упряж.

